

за културна общност и с немски и френски учени и политици, но най-вече с участници от балканските страни, разсъждаваше за национализма и проявите му. И двата обаче не бяха твърде продуктивни, особено вторият поради неговата официалност. Но безспорно те бяха нужни - особено балканският, след който се утвърди мнението, че на този етап за балканските проблеми самите балканци могат да разсъждават по-смислено, когато са сами. Те насочиха интуициите ни към потребността от друг подход, от други предпоставки и формулировки, от избор на други обекти, чрез които да се види същата проблематика. Същевременно вече и други групи, главно от СУ "Св. Кл. Охридски" и БАН, продължавайки работата си в тази посока, организираха подобни срещи.

Не е за вярване, но изданието на семинарите от 1992 година вече е изчерпано, а търсенето му продължава, макар това да изглежда необяснимо поради естествената загуба на актуалност.

Тук като че ли има противоречие: от една страна, отношенията между етногрупите не са се изменили съществено, поради което и приказките отпреди две години все още удовлетворяват най-вече като образ на ситуацията - с тази степен на осъзнатост и изчерпателност, с тези акценти и аспекти, с това научно или гражданско отношение към нея. От друга страна е очевидно, че етническата обстановка в страната е по-спокойна в сравнение с преди две години. Но дали затихващата тогава криза вече не е станала латентна криза, или пък системата от етнически взаимодействия е вече в равновесие поради например умора у участващите в нея? Дали липсата на значими събития, най-вече на политически действия не изразява просто и само връщане в привичното, неидеологизирано всекидневие, течашо според традицията? А и дали очевидното олевяване на нагласите, търсенето на ред и силна държава не слиза много бързо (особено сега, покрай поредните избори) до нивото на нов национализъм и сме само на крачка от твърдението, че "възродителният процес" изобщо не е бил ненормално, кризисно и опасно дестабилизиращо явление?

Така забелязаното противоречие се оказва привидно, защото е противоречие между образа на тогавашната ситуация, изграден посредством анализа на един тип събития-знаци и сегашната ни